

IKKILAMCHI NOMINASIYALANGAN INTERNET TERMINLARINING LAKUNARLIK TABIATI.

Nigora Umarxonova

Namangan Davlat Universiteti tayanch doktoranti

Annotasiya:

Ushbu maqola ikkilamchi nominallashtirilgan internet atamalarining lakunar xususiyatini ko'rib chiqadi va ularning til va madaniy o'ziga xoslikni ta'kidlashdagi rolini ta'kidlaydi. U lakunalar kontseptsiyasini - bir tilda mavjud bo'lgan, ammo boshqa tilda mavjud bo'lmagan atamalar yoki tushunchalarni va ularning tarjima va madaniyatlararo muloqotga ta'sirini o'rganadi.

Kalit so'zlar: *lakuna, Internet terminologiyasi, lingvistik bo'shliq, transliteratsiya, nominal birlik, semantik bo'shliqlar, leksik bo'shliq.*

Annotation

This article examines the lacunar nature of secondary nominalized internet terms, emphasizing their role in highlighting linguistic and cultural uniqueness. It delves into the concept of lacunas—terms or concepts present in one language but absent in another—and their implications for translation and cross-cultural communication.

Key words: *lacuna, Internet terminology, linguistic gap, transliteration, nominal unit, semantic gaps, lexical gap.*

Аннотация

В данной статье рассматривается лакунарная природа вторичных номинализированных интернет-терминов, подчеркивая их роль в выделении языковой и культурной уникальности. Он углубляется в концепцию лакун — терминов или концепций, присутствующих в одном языке, но отсутствующих в другом — и их значение для перевода и межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: *лакуна, интернет-терминология, лингвистический пробел, транслитерация, именная единица, семантические пробелы, лексический пробел.*

Ikkilamchi nominallashtirilgan internet atamalarining lakunar tabiati tilshunoslik va madaniyatshunoslik o'rtasidagi ajoyib kesishuvni taqdim etadi. Lakunalar yoki tildagi bo'shliqlar bir tilda mavjud bo'lgan, ammo boshqa tilda mavjud bo'lmagan tushunchalar yoki atamalarni ajratib ko'rsatish orqali tilning o'ziga xosligini ta'kidlaydi. Bu bo'shliqlar ko'plab omillar, jumladan, ijtimoiy-siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va psixologik elementlar, shuningdek, xalqning o'ziga xos an'analari bilan shakllanadi. "Lacuna" atamasi botanika, anatomiya, psixologiya va boshqalar kabi turli fanlarda qo'llaniladi, lekin u fransuz tilshunoslari J. Vine va J. Darbelnelarning asarlari orqali tilshunoslikda katta o'rin egalladi. Ular lakunalarni bir tildagi so'zlarning boshqa tilda to'g'ridan-to'g'ri ekvivalenti bo'lmagan hodisalar deb ta'riflagan. Steranov va G.A. Antirov, lakunalarni har xil tur va kontekstlarga ajratgan.

Internet terminologiyasi sohasida ko'plab ikkilamchi nominallashtirilgan atamalar tarjima va madaniyatlararo muloqot uchun noyob muammolarni keltirib chiqaradigan kamchiliklarni ko'rsatadi. "Bitcoin", "geotag", "GIF" va "heshteg" kabi atamalar o'zlarining raqamli kontekstlarida chuqur singdirilgan va ko'pincha boshqa tillarda aniq ekvivalentlari yo'q. Ushbu maqola turli xil internet atamalarining lakunar xususiyatlarini o'rganadi, ular lingvistik bo'shliqlarni to'ldirish uchun qanday moslashtirilgan yoki transliteratsiya qilinganligini va bu moslashuvlarning global raqamli aloqa uchun oqibatlarini o'rganadi.

Lakunalar har qanday tilning milliy o'ziga xos qismini tashkil qiladi. Ular bir til tizimining boshqa tilga nisbatan o'ziga xosligini va kontrastini ochib beradi. Xalqning ijtimoiy-siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy hayoti va uning turli sharoitlari, dunyoqarashi, psixologiyasi, an'alarining o'ziga xosligi boshqa tillarda so'zlashuvchilarda tubdan mavjud bo'lmagan tasvir va tushunchalarning paydo bo'lishini belgilaydi. Shuning uchun ko'pincha tarjimonning u yoki bu leksemani tarjima qilish uchun lug'at boyligi, kasbiy mahorati yetarli emasdek tuyuladi. Ma'lumki, "lakuna" atamasi turli sohalarda keng tarqalgan. Bu atama sohaga qarab ko'p ma'noga ega. Bu atama botanika, anatomiya, fiziologiya, psixologiya, kutubxonachilik va hatto kemasozlikda ham mavjud. "Lakuna" atamasini birinchi marta tilshunoslikka bevosita fransuz tilshunoslari J.Vine va J.Darbelne kiritgan bo'lib, ular lakunani bir tildagi so'z boshqa tilda mos kelmasligi natijasida yuzaga keladigan hodisa deb ta'riflaganlar. Ushbu ta'rif eng keng tarqalgan va hozirda ko'pchilik tilshunoslar tomonidan tan olingan.

Tilshunoslikda Yu.S.Stepanov lakunalarni "bo'shliqlar", "tilning semantik xaritasidagi oq dog'lar" deb atagan⁹ "Lakuna", (ingliz tilidagi adabiyotda "gap" deb ataladi) G.A.Antipov, O.A.Donskix va boshqalarning nuqtai nazariga ko'ra, lingvistik (leksik, grammatik, stilistik) va madaniy (etnografik, psixologik, xulq-atvor, kinetik va boshqalar) kabi turlarga bo'linishi mumkin. Bundan tashqari, lakuna tillararo (madaniyatlararo muloqot jarayonida paydo bo'ladigan), va madaniyatlararo (intralingvistik) bo'lishi mumkin¹⁰.

V.I.Jelvisning so'zlariga ko'ra, lakunalar "ba'zi tillar va madaniyatlarda "alohidalik" deb belgilangan narsa", boshqalarda esa bu signal berilmaydi, ya'ni ijtimoiy qat'iy ifodani topa olmaydi".¹¹

Ko'rib turganingizdek, tadqiqotchi lakunarlik kategoriyasini uning tarkibiy qismlari bilan ataydi: lakunar birlik va lakuna. Biz ushbu olimning lakunalar bilan ishlashdagi terminologik yondashuvini oqlab chiqamiz.

⁹ Степанов Ю. С. В трехмерном пространстве языка. - М.: Наука, 2005.

¹⁰ Антипов Г.А., Донских О.А., Марковина И.Ю., Сорокин Ю.А. Текст как явление культуры. - Новосибирск, 1989.

¹¹ Жельвис, В. И. К вопросу о характере русских и английских лакун // Национально-культурная специфика речевого поведения. - М.: Наука, 2007.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Степанов Ю. С. В трехмерном пространстве языка. - М.: Наука, 2005.
2. Антипов Г.А., Донских О.А., Марковина И.Ю., Сорокин Ю.А. Текст как явление культуры. - Новосибирск, 1989.
3. Жельвис, В. И. К вопросу о характере русских и английских лакун // Национально-культурная специфика речевого поведения. - М.: Наука, 2007.

